

МОДУЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА ВІДПОВІДНО СВІТОВИМ СТАНДАРТАМ

Мирось В.В. д. с.-г. н.

(Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва)

Петруша Є.З. д. с.-г. н.

(Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка)

З метою отримання молока високої якості пропонується модульний підхід при створенні тваринницьких ферм як організаційну структурну одиницю з економічно - обґрунтованою чисельністю поголів'я корів, з уніфікованими частинами приміщень, технологією виробництва, набором приміщень, машин та обладнання, організацією праці.

Сучасний стан аграрного сектору економіки вимагає термінових заходів щодо забезпечення виробництва високоякісної продукції тваринництва не тільки для внутрішніх потреб а й для її експорту. Останнє в значній мірі буде залежати від якості продукції. В даний час дрібнотоварне виробництво, на долю якого припадає майже 78 % молока, що виробляється у країні, не в змозі забезпечити потреби як внутрішнього, так і зовнішнього ринків (ЄС і ТС) якісною продукцією, в зв'язку з тим, що для його виробництва використовуються "дідівські" технології - ручне доїння, утримання в непридатних, з точки зору гігієни, приміщеннях і т.і. Пов'язане це також з тим, що для утримання однієї-двох корів дуже складно, а у більшості випадків селянину економічно не вигідно впроваджувати дорогу техніку і обладнання, через, практично, недоступність малопрцентних, довгострокових кредитів та відсутність сучасних проектів малих висококомеханізованих тваринницьких приміщень (на 4-5 корів) з урахуванням можливості нарощування поголів'я корів та виробництва молока. Тому, в умовах практичної відсутності крупнотоварного виробництва цієї продукції на даний період і на найближчу перспективу Україна буде виробляти молоко низької якості, що на довгий період затримає перехід даної галузі на відповідний міжнародним стандартам рівень.

Досвід, накопичений у промисловості і аграрному секторі розвинених країн світу, незаперечно свідчить про необхідність модульного підходу до організації сільськогосподарських підприємств різного напрямку виробничої діяльності і, в першу чергу, і підприємств по виробництву молока. Цьому, на даному етапі, за багато в чому сприяє проведена у попередні десятиріччя руйнація цієї тваринницької галузі і необхідність, у більшості випадків, розпочинати цю роботу по її відновленню практично „з чистого аркушу”.

Пропозиція щодо модульного підходу при створенні тваринницьких ферм не нова (Мирось В.В., 1988, 2000 р.р.). Вона або не знаходили підтримки і з часом втрачала своє "Ноу-хау", або передбачала створення уніфікованих примі-

щень для різних видів сільськогосподарських тварин (Луценко М.М., 2013) і птиці.

Що розуміється під поняттям модульний підхід до організації виробництва сільськогосподарської продукції у даному варіанті пропозицій. Перш за все «модуль» - це організаційна структурна одиниця з економічно - обгрунтованою чисельністю поголів'я корів , з уніфікованими (з використанням аналогічних модулів) частинами приміщень, технологією виробництва, набором приміщень, машин та обладнання, організацією праці тощо.

Модуль може функціонувати без змін як самостійне підприємство, так і передбачає можливість нарощування обсягів виробництва молока за рахунок збільшенням, без значних витрат, кількості однотипних модулів.

Вибір модулю, як базового для подальшого функціонування сільськогосподарського підприємства, залежить від багатьох чинників:

- його економічних можливостей згідно довгострокової програми розвитку;
- можливостей кредитування його впровадження;
- сучасного стану матеріально-технічного забезпечення (машини, механізми, будівлі, корми і т.і.) та перспектив його розвитку з урахуванням світових тенденцій;
- наявності розроблених модулів молочних ферм, стосовно різних порід, та природно-кліматичних умов;
- можливостей отримання екологічно чистої продукції та збереження при цьому навколишнього довкілля;
- можливостей забезпечення максимально рентабельного ведення молочної галузі (використання сучасних досягнень в біотехнології відтворення та селекції і т.і.)
- можливостей переорієнтації модуля відповідно до сучасних, (з поглядом на майбутнє), тенденцій як вітчизняного, так і світового ринків молочної продукції, і т. і.

За виключенням незначної кількості потужних в економічному відношенні молочних господарств, що працюють або за модернізованими вітчизняними, (у свій час передовими технологіями), або ж новітніми зарубіжними технологіями у більшості господарств відсутній науковий супровід галузі молочного скотарства. Крім того в Україні практично відсутні типові проекти малих молочних ферм - на 5, 10, 20 чи 50 голів, з використанням сучасних технологій, а розроблені у попередні десятиріччя ферми більш великої потужності - на 100, 200, 1000 і більше корів - фізично і морально застаріли у зв'язку з розвитком наукових досліджень з питань будівництва, механізації, автоматизації, комп'ютеризації, зоотехнічного та ветеринарного обслуговування і т. і.

Все це потребує розробки та широкого впровадження нових технологічних рішень по утриманню молочної худоби. Причому, ці рішення повинні передбачати швидке і малозатратне розширення ферми за рахунок трансформації приміщень, спроектованих і виготовлених із збірних конструкцій; використання уніфікованих машин та обладнання по приготуванню та роздачі корму, автонапуванню, доїнню корів, видаленню гною і т. і.

Модулі повинні відповідати сучасним вимогам товаровиробника - це повинні бути як малі (5 - 20 корів), середні (50 - 100 корів) так і великі ферми (на 500 — 1000 корів) у відповідності з можливостями землевласників, орендарів, тощо. Головною і основною їх ознакою повинна бути можливість швидкої трансформації у більш потужну за обсягом виробництва ферму.

У зв'язку з цим, для розробки модулів повинно залучатись широке коло фахівців: інженери по землевпорядкуванню та аграрному проектуванню, будівельники, зооінженери і ветпрацівники, агрономи, механіки, електрики, програмісти, економісти, менеджери тощо.

До розробки цих модулів повинні залучатись відповідні наукові та учбові заклади аграрного профілю за участю інвесторів, субпідрядних наукових установ та потенційних замовників. Такий підхід зумовить колегіальне відпрацювання стратегії і тактики наукових установ, зайнятих проектуванням модульних молочних ферм з врахуванням сучасного стану і світових тенденцій у підході як до вирішення окремих технологічних рішень, так і економічного обґрунтування стосовно специфіки окремих регіонів України, чи окремих сільськогосподарських підприємств.

Створення модульних ферм, та наукове їх супроводження потребує глибокої інтеграції аграрних наукових та учбових закладів, залучення до цієї роботи потужної інтелектуальної думки, якою, поки що, багата Україна.

Розробка модулів стосовно різних регіонів України буде сприяти найбільш повному, економічно доцільному використанню земельних ресурсів регіону, науково обґрунтованому районуванню порід молочної худоби, широкому використанню сучасних найбільш перспективних технологій. Такий підхід, що не менш важливо, призведе до чіткого визначення потреб сільськогосподарського ринку праці у відповідних фахівцях, та відповідних, до потреб модульних господарств, змін у навчальних програмах вищих навчальних закладів, проведенню цілеспрямованої виробничої практики студентів, формуванню у них уже на етапі навчання, фахівця для роботи у відповідному сільськогосподарському модулі.

На цей час вчені – аграрники Харківщини володіють певними науковими, у більшості своїй, апробованими науковими доробками як з питань будівництва, механізації малих молочних ферм, організації селекційно-племінної роботи, так і технології одержання на них молочної продукції високої якості .

Але є нагальна проблема, пов'язана з залученням до цієї наукової розробки субпідрядних наукових колективів з питань проектування, будівництва, механізації, автоматизації, комп'ютеризації і т. і. для успішного і своєчасного вирішення цієї архіважливої для нашої держави проблеми, координацією науково – дослідних та практично – конструкторських робіт і відповідним їх фінансуванням.

Учені аграрних учбових закладів Харківщини можуть взяти на себе проведення організаційно - наукового забезпечення розробки проектів модулів для молочного скотарства Лісостепової та Поліської зон України при відповідному фінансовому забезпеченні та підтримці Міністерства агрополітики та продовольства України.

Аннотация

Модульный подход к решению проблемы производства молока в соответствии к мировым стандартам

Мирось В.В., Петруша Е.З

С целью получения молока высокого качества предлагается модульный подход при создании животноводческих ферм как организационную структурную единицу с экономически - обоснованной численностью поголовья коров, с унифицированными частями помещений, технологии производства, набором помещений, машин и оборудования, организацией труда.

Abstract

Modular approach to solving problems under milk production world standard

V. Miros, E. Petrusha

With a view to obtaining milk high quality predlahaetsya modulnyy Approach in the creation of farms zhyvotnovodcheskyh How orhanyzatsyonnuyu strukturnuyu units with the Economic - obosnovannoy chyslennostyu poholovya cows, often with unyfytsyrovannymy premises, production technology, a set of premises, machinery and equipment, labor organization.